

להפצת תורתו של הגהיק רבי הלל פאלאק זצלה"ה
אבדיק סאטערענען
בעל הקודש הילולים

פרי קודש הילולים

בס"ד | בשולח תשפ"ה | גליון מס' 149 | שנה ג'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

מצרים נתחרטו על קושי השעבוד שקיצר לבני ישראל את הגלות

וַיִּהְיֶה לִבֵּב פְּרַעֲזָה וַעֲבָדוּ אֶל הָעַם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עֲשִׂינוּ כִּי שָׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם (שמות יד, ה).

עוד מצינו מפורש בפסוק "ולא יכלו להתמהמה" (שם פסוק ט), שמנעו המצריים מבני ישראל דת יהודית עד ששקעו במי"ט שערי טומאה, ולכן לא יכלו להתמהמה עוד להשלים ארבע מאות שנה, והוציאים השי"ת ממצרים קודם הזמן (תורת משה אלשיך פרשת ויגש ד"ה ויאמר יוסף, ובעוד ספה"ק).

וזה מה שנהפך לבב פרעה ועבדיו ואמרו, "מה זאת עשינו", להכביד עליהם עול השעבוד, אשר לכן יצאו לפני הזמן, ובמעשינו גרמנו "כי שלחנו את ישראל מעבדנו". היה עלינו לקרבם ולהקל העבודה מעליהם, כדי שימשיכו עוד שנים רבות לעובדנו.

(ח"א קט)

קשה להבין אומרים "מה זאת עשינו", הלא המצריים עשו זאת כי חששו למות במכת בכורות, וכמאמר הכתוב "ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כולנו מתים" (שמות יב, ג). ואם כן, מה התחרטו עכשיו.

ונראה לפרש, דהנה גזירת גלות מצרים נגזרה בברית בין הבתרים לארבע מאות שנה, אבל באמת יצאו בני ישראל ממצרים אחרי מאתיים ועשר שנים, וזאת מפני שפרעה הכביד מאד את עול השעבוד הגדול בעבודת פרך בחומר ובלבנים, וקושי השעבוד הקדים את הזמן!

בזכות מסירות נפשם התעלו ישראל במדרגתם יותר מהמלאכים

וַיִּסַּע מִלֶּאֶךָ הָאֱלֹהִים הַהַלֵּף לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךָ מֵאַחֲרֵיהֶם (שמות יד, ט).

וכן היה גם כאן, שבני ישראל הלכו "בתוך הים ביבשה" (שמות יד, כב), ואמרו חז"ל (שמות רבה כא, י) שבתחילה באו "בתוך הים", שלא נקרע להם הים עד שבאו המים עד חוטמן, ורק אחר כך נבקע הים ובאו "ביבשה". והיה להם מסירות נפש לעשות רצון הבורא, כמו שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה (שמות יד, ט), "דבר אל בני ישראל ויסעו וגו'".

וזהו מה שאמר השי"ת למלאכי השרת, "מעשה ידי טובעין ביים", והיינו בני ישראל² שנכנסו לים במסירות נפש, ואתם אומרים שירה -

איתא הגמ' (מגילה י, ב), "בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה, מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה לפני".

הנה אמרו חז"ל (חולין צא, ב), "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת וכו'". והטעם, לפי שהם בעלי חומר חומד ומתאוה, ומשברים תאוותם למסור נפשם ואת כל אשר להם עבור שמו הגדול, מה שאין כן המלאכים שאינם בעלי חומר. ולכן גדולים ישראל וחביבים יותר ממלאכי השרת.

1. כן כתב בספר פרשת דרכים בתחילת הדרוש החמישי ובפירושו יפה תואר על המדרש רבה (שמות רבה טו, א) מבאי דבריו, ומצא לזה רמז בדברי המדרש שם. וכ"ה בספר קול אליהו להגרי"א על הפסוק "וימררו את חייהם" בשם חז"ל.
2. א"ה. יש להאיר, שחידושו של רבינו הגה"ק זצ"ל שימעשי ידי" הם בני ישראל, ולא כמו שרגילים לפרש דקאי על המצריים, עולה בקנה אחד עם מאמר חז"ל בשמות רבה (כג, ז), "אמר רבי יוחנן בקשו המלאכים לומר שירה באותו הלילה שעברו ישראל את הים ולא הניחם הקב"ה, אמר להם לגיונותי נתנין בצרה ואתם אומרים לפני שירה".

למען אחי ורעי אדברה נא שלום! בעזרת השי"ת לקראת יומא דהילולא רבה של רבינו הגה"ק הלל בן רבי אליעזר זצ"ל שיחול ביום א' אדר הבעל"ט

מתארגנת קבוצה נכבדה מצאצאיו, להשתטח ולהתפלל על הציה"ק באוהל הצדיק זי"ע שבסאטערענען ברומניה.
כל המעוניין לשלוח שמות לתפילה, או שליחות להדליק נרות על הציוון, יכול לפנות למערכת.
בנסיעה קודמת נשלחו למעלה מ-700 שמות לתפילה וב"ה רבים ראו את ישועת ד' בזכות הצדיק

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ"ז

בתמימה. אלא קודם יאמרו הם שירה, כי הם חביבין מכם, מצד מסירות נפשם. וזהו שאמר הכתוב, "ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל", מצד מסירות נפשם לעשות רצון קונם.

בשבעה שבאו בתוך הים, אזי המלאך שהוא נעלה ורוחני יותר מבני אדם, "וילך מאחריהם". כי בני ישראל נתעלו במדרגתם יותר ממלאכי השרת, מצד מסירות נפשם לעשות רצון קונם.

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל צ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן צ"ל אב"ד אייבשיץ

שבחו של משה שנתעסק עם עצמות יוסף

ויקח משה את עצמות יוסף עמו.

אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם וכו', מאי שנא בשכם, אמר רבי חמא בר' חנינא, משכם גבוהו ולשכם נחזיר אבידתו. קשו קראי אהדדי, כתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו, וכתיב 'ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל' וגו'. א"ר חמא בר' חנינא, כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו, מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו'.

ולכאורה, אם המצוה נקראת על שם מי שגומרה, היאך דרשו על הפסוק 'חכם לב יקח מצוות' זה משה, הלוא הוא לא גמר את המצוה. אך באמת יש לחלק, הא ד"אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה" (ב"ר פה ג, ע"ש), היינו דוקא במי שהיה יכול לגומרה, ולא גמר. אבל היכא שלא היה בידו וביכולתו לגמור, מדוע שיפסיד את שכר התחלת המצוה. לזה נקט ר' חמא בר' חבלשונו, "כל העושה דבר ואינו גומרו", משום שלא היה ביכולתו לגמור, "ובא אחר וגמרו, מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו". פירוש, האחרון נוטל שכר כאלו עשה את כל המצוה, אבל הראשון אינו מפסיד שכרו. ושפיר נאמר על משה רבינו, 'חכם לב יקח מצוות'.

ולכאורה קשה, מדוע לא קבר משה את יוסף בעבר הירדן, לפי מה שפירש רש"י בר"פ ואתחנן, שמשה רבינו דימה שארץ סיחון ועוג נחשבת כארץ ישראל, ע"ש. לכן הקדים ר' חמא ודרש, "לשכם נחזיר אבידתו", ולשכם לא הותר למשה רבינו להיכנס. ורק אחר שדרש כן, הקשה קראי אהדדי, דכיון שלא היה ביד משה לקוברו בשכם, מהיכי תיתי שיפסיד שכרו, ומדוע נאמר 'אשר העלו בני ישראל'. ותירץ בצחות לשונו, שבאמת לא הפסיד משה רבינו שכרו, אלא שגם בני ישראל שסיימו את המצוה קבלו שכר כאילו עשו את כולה.

א. "תנו רבנן, בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצוות, שנאמר (משלי י, ח) 'חכם לב יקח מצוות' וגו'. ומנן היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור. אמרו, סרח בת אשר נשתיירה מאותו הדור, הלך משה אצלה וכו'. הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו, יוסף יוסף, הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם, והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל. אם אתה מראה עצמך מוטב, אם לאו, הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארונו של יוסף" (סוטה יג).

ולכאורה קשה, הרי גם על הביזה היה ציווי מהקב"ה, 'דבר נא באזני העם וישאלו' וגו', והיו מוכרחים לעשות זאת קודם יציאתם ממצרים, ואילו את עצמות יוסף היו יכולים ליקח בשעת היציאה. ואם כן, המצוה דביזה חלה עליהם קודם שחל עליהם חיוב השבועה, ומנן ש"חביבות מצוות על משה רבינו" יותר מישראל.

אמנם כל זה היה נכון אם היו יודעים ישראל היכן יוסף קבור, אז היו יכולים להמתין עם לקיחת עצמותיו עד שעת היציאה. אבל כיון שלא היו יודעים היכן הוא קבור, היה להם לחקור אחריו, כמו שעשה משה. אלא ודאי מוכח, "כמה חביבות מצוות על משה רבינו".

ורק אחר שאמר התנא, "כמה חביבות מצוות וכו', שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה", ולפחות חלק מהם היו צריכים לחפש את מקום קבורתו של יוסף. ומשמע מכך, שלא היו יודעים ישראל היכן יוסף קבור. ומעתה פריך שפיר, "ומנן היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור". וקל להבין ופשוט.

ב. עוד איתא בגמרא (שם ע"ב), "והכתיב (יהושע כד, לב) 'ואת עצמות יוסף

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק צ"ל

הרה"ח בנימין פוגל הי"ו ולחתנו הרה"ח מאיר אליהו אדלר הי"ו

לרגל נישואי הנכד-הבן החתן יחזקאל נפתלי הירץ ני"ו עב"ג הכלה תחי' בת הרה"ח ישראל שטיינמץ הי"ו

החתונה תתקיים אי"ה ביום רביעי אור לט"ו שבט באולם ישמח משה בלונדון

יהי רצון שיזכו לרווחת מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

לעילוי נשמת

מרת פעסיל ב"ר חיים יחזקאל פרקש ע"ה
נלב"ע י"ג שבט תשנ"ט

הרה"ח מנחם צבי לאזאר ב"ר חיים יחזקאל ז"ל
נלב"ע ט"ו שבט תשל"ו

תנצב"ה

הרה"ח ברוך פולק ב"ר אברהם יהודה ז"ל
נלב"ע ביום ט' שבט תרצ"א (מכתב לגביו בגליון 97)

הרה"ח יעקב ישראל ב"ר ישכר בער לייפר ז"ל
נלב"ע י"ב שבט תשפ"א

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קדוש הילולים בהקדמה)